

7/42329

64.137

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

15-10-2014

Sayı : 89456481/610/ S45
Konu : Yazılı soru önergesi (7/42329)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 29.04.2014 tarih ve 175578 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan İstanbul Milletvekili Sayın Süleyman ÇELEBİ tarafından verilen 7/42329 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (6 sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN SÜLEYMAN ÇELEBİ'NİN 7/42329 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Toplu iş sözleşmesi kapsamındaki işçilerin 2014 yılında sendika ve sektörlere göre dağılımını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Bağıtlanan Toplu İş Sözleşmelerinin Sendikalara Göre Dağılımı 01.01.2014-30.04.2014				
Sendikalar	Toplu İş Sözleşmesi Sayısı	İşyeri Sayısı	İşçi Sayısı	Üye Sayısı
BANKSİS	1	1	16.326	10.605
BASIN-İŞ	1	1	178	136
BASİSEN	1	1	52	30
BASS	1	27	722	447
BELEDİYE-İŞ	282	983	14.039	11.961
BİRLEŞİK METAL-İŞ	10	12	1.366	887
ÇELİK-İŞ	10	14	4.460	2.366
GENEL-İŞ	156	684	11.664	9.721
HİZMET-İŞ	237	991	14.970	12.155
KOOP-İŞ	17	2.220	7.147	6.415
LİMAN-İŞ	1	1	179	94
MEDYA-İŞ	1	33	573	511
NAKLİYAT-İŞ	3	3	47	34
OLEYİS	13	27	1.540	953
ÖZ AĞAÇ-İŞ	7	12	2.328	1.312
ÖZ GIDA-İŞ	13	40	5.306	3.729
ÖZ İPLİK-İŞ	4	6	2.658	1.683
PETROL-İŞ	11	22	1.936	1.324
SAĞLIK-İŞ	5	134	838	632
SELÜLOZ-İŞ	1	2	89	61
SOSYAL-İŞ	9	96	372	282
TARIM-İŞ	1	1	47	35
TEK GIDA-İŞ	7	22	2.477	1.597
TEKSİF	5	10	4.883	3.340
TEKSTİL	3	5	1.559	1.025
TES-İŞ	41	145	2.702	1.693
TEZ-KOOP-İŞ	15	136	833	509
TOLEYİS	11	35	3.909	2.720
TÜMTİS	2	5	29	19
TÜRK DENİZ-İŞ	1	1	15	9
TÜRK MADEN-İŞ	5	21	1.942	1.335
TÜRK METAL	21	36	12.491	9.125
TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ	3	8	2.092	1.205
TÜRKİYE DOK GEMİ-İŞ	11	19	1.506	896
TÜRKİYE HABER-İŞ	1	25	632	591
YOL-İŞ	3	23	3.096	2.130
Genel Toplam	914	5.802	125.003	91.567

Bağıtlanan Toplu İş Sözleşmelerinin Sektörlere Göre Dağılımı 01.01.2014-30.04.2014				
Sektörler	Toplu İş Sözleşmesi Sayısı	İşyeri Sayısı	İşçi Sayısı	Üye Sayısı
Resmi Sektöre Bağlı İşyerleri	698	3.182	40.489	33.882
Özel Sektöre Bağlı İşyerleri	216	2.620	84.514	57.685
Toplam	914	5.802	125.003	91.567

Bağıtlanan Toplu İş Sözleşmelerinin Aylara Göre Dağılımı 01.01.2014-30.04.2014				
Aylar	Toplu İş Sözleşmesi Sayısı	İşyeri Sayısı	İşçi Sayısı	Üye Sayısı
Ocak	229	679	17.856	13.123
Şubat	297	1.615	42.737	29.876
Mart	280	1.204	40.090	31.025
Nisan	108	2.304	24.320	17.543
Toplam	914	5.802	125.003	91.567

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından uygulanan hanehalkı işgücü anketlerinde gerek kamu sektöründe, gerekse özel sektörde, işyerinin temel faaliyet alanı dışında kalan bazı yardımcı faaliyetler, başka şirketler aracılığıyla yaptırılması durumunda kişinin tüm özlük hakları, ücreti, izinleri, diğer sosyal hak ve yardımları bağlı olduğu şirket tarafından belirlendiğinden dolayı ilgili sorularda ücretini almakta olduğu şirket esas alınmakta ve işin süreklilik durumu belirlenirken de o işyerindeki çalışanın durumu dikkate alınmaktadır. Diğer bir ifade ile; eğer kişinin referans haftasında çalıştığı iş süreklilik arz ediyorsa (iş mevsim koşullarına bağlı olmaksızın devam ediyorsa, işin tamamlandığı takdirde sona ereceğine dair bir anlaşma yoksa) "sürekli", kişinin esas işi mevsimlik, günübirlik veya arada sırada çalışma gibi sürekliliği olmayan geçici veya süresi sınırlı bir iş ise "geçici veya sınırlı süreli iş" kategorisinde gösterilmektedir.

TÜİK tarafından yapılan hanehalkı işgücü anketi sonuçlarına göre daha önce çalıştığı işteki durum ve ekonomik faaliyete göre "işsizlerin sayısı ve oranı" aşağıda verilmiştir.

(Bin kişi, 15+ yaş)

	Toplam Sayı	%	Erkek Sayısı	%	Kadın Sayısı	%
İşteki durum	2 825	100	1882	100	942	100
Ücretli veya yevmiyeli	2 234	79,1	1549	82,3	685	72,7
İşveren	39	1,4	32	1,7	7	0,7
Kendi hesabına	130	4,6	108	5,7	22	2,3
Ücretsiz aile işçisi	61	2,2	42	2,2	19	2
8 yıldan önce işten ayrılanlar	145	5,1	67	3,6	78	8,3
İlk kez iş arayanlar	215	7,6	84	4,5	131	13,9
Ekonomik faaliyetler	2 825	100	1882	100	942	100
Tarım	202	7,2	152	8,1	50	5,3
Sanayi	543	19,2	371	19,7	172	18,3
İnşaat	484	17,1	471	25	12	1,3
Hizmetler	1 236	43,8	737	39,2	498	52,9
8 yıldan önce işten ayrılanlar	145	5,1	67	3,6	78	8,3
İlk kez iş arayanlar	215	7,6	84	4,5	131	13,9

Kaynak: Hanehalkı işgücü Anketi, Şubat 2014 Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

6356 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce işkolu barajını aşan sendika sayısı 51'dir. 6356 sayılı Kanuna göre yayımlanan 2014 Ocak istatistiğine göre ise, işkolu barajını aşan sendika sayısı 47'dir.

İstihdama dair alınan önlemlere ve genç işsizliğin önlenmesi konusunda yürütülmekte olan çalışmalara ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

2014-2018 yıllarını kapsayan Onuncu Kalkınma Planında, planın uygulama ayağını güçlendirmek amacıyla "Öncelikli Dönüşüm Programları" tasarlanmıştır. Bakanlığımızın koordinatör kuruluş olarak belirlendiği "Temel ve Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Programı"nda da gençlere özel önem verilmiştir. Bu kapsamda, "Genç İşgücünün Temel Becerilerinin Geliştirilmesi" bileşeninde eylemler oluşturulmaktadır.

Son yıllarda yaşanan ekonomik krizlerin, dünyada ve ülkemizde işsizlik ve istihdama etkileri, bu sorunlarla mücadele etmeye yönelik politikalar oluşturulmasını gerektirmiştir. Bu kapsamda, Bakanlığımız "Ulusal İstihdam Stratejisi" hazırlık çalışmalarına 2009 yılında başlamıştır. Stratejinin hazırlık çalışmaları katılımcı bir yaklaşımla gerçekleştirilmiş ve istihdam alanında uzman akademisyenler ile kamu görevlilerinin katılımıyla oluşturulan "İstihdam Danışma Kurulu" tarafından yürütülmüştür.

Stratejideki temel politika eksenlerinden birisi "Özel Politika Gerektiren Grupların İstihdamının Artırılması" olarak belirlenmiştir. Bu temel eksen kapsamında, gençlerin işgücüne ve istihdama katılımlarının önündeki engellerin kaldırılması da amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda, genç işsizlik oranının 2023 yılına kadar genel işsizlik seviyesine indirilmesi hedeflenmektedir.

Bakanlığımızca sosyal taraflarla mutabık kalınarak hazırlanan; kamu kesimindeki alt işveren işçilerinin iş mevzuatından kaynaklanan haklarını kullanmalarını sağlayan, ücretlerini garantiye alan, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan alt işveren sözleşmeleri ve uygulamalarının iş mevzuatına uygunluğunu sağlayan, alt işverenlik ile ilgili düzenlemeler ile alt işveren yanında çalışan işçilerin hak kayıplarının sosyal hukuk devleti olmanın gereklerine uygun olarak ortadan kaldırılması, alt işverenlik ilişkisinin kanuni sınırlar içinde özellikle kamu kesiminde daha sınırlı fakat işlevsel olarak kullanılmasına imkan sağlayan, yer altında çalışan işçilerin haftalık çalışma süreleri ve yıllık ücretli izin sürelerinin yeniden düzenlenmesini sağlayan, Linyit ve Taşkömürü çıkarılan işyerlerinde çalışan işçilerin ücretlerini düzenleyen, yer altında çalışan işçilere fazla çalışma yaptırılmasını yasaklayan, bu işçilerin iş güvencesi hükümlerinden yararlanmasını kolaylaştıran düzenlemeleri de kapsayan, İş Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun, 11.09.2014 tarih ve 29116 sayılı mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ülkemizin önemli sorunlarından biri olan işsizlik konusunda Hükümetimiz tarafından ilki 2008 yılında olmak üzere istihdam paketleri açıklanmıştır. Bu paketlerle;

- Çeşitli prim indirimleri ve teşvikler getirilmiş,
- İstihdam üzerindeki yükler azaltılmış,
- İşsizlik ödeneği miktarında artış sağlanmış ve kısa çalışma ödeneği işler hale getirilmiştir.

Bakanlığımız, bağlı ve ilgili kuruluşlarımız ile diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından istihdamın artırılması amacıyla gençlerin yararlanabileceği teşvikler şunlardır;

- 4447 sayılı Kanun kapsamında “kadınlar ile 18-29 yaş arası genç istihdamının teşviki”,
- İşsizlik ödeneği alan işçileri işe alan işverenlere prim teşviki.

Ancak, uygulanan bu teşviklerin istihdama katkıları olmakla birlikte istenilen düzeye ulaşamamıştır. Bu nedenle kaynak israfının önlenmesi ve kaynakların daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi için hali hazırda uygulanan teşvik programlarının sonuçlarının izlenmesi ve etki analizinin yapılması için çalışmalar başlatılmıştır. 2014 yılı içerisinde yapılması planlanan istihdam teşvikleri etki analizi çalışmaları ile uygulanmakta olan teşviklerin değerlendirilmesi yapılacak ve ülkemiz işgücü kapasitesine en uygun teşvik sisteminin oluşturulması sağlanacaktır.

2011 yılı Şubat ayında yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Kanun ile istihdama yönelik çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler ile de;

- İşgücüne katılımı ve istihdamı artırmak
- Çalışanların vasıflarını yükseltmek,
- Mesleki ve teknik eğitimi özendirmek hedeflenmiştir.

Ayrıca 6111 sayılı kanunun 74’üncü maddesi ile genç ve kadın istihdamının desteklenmesine yönelik söz konusu maddede belirtilen nitelikler doğrultusunda çalıştırılan her bir işçi için sigorta primlerinin işveren hissesine düşen kısmının işsizlik sigortası fonundan karşılanması hedeflenmiştir.

Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarından yardım alanların işe yerleştirilmesine yönelik olarak Bakanlığımız ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı arasında sosyal yardım ve istihdam bağlantısının kurulması amacıyla protokoller imzalanmıştır. Bu kapsamda, sosyal yardım alanlar İŞKUR’a yönlendirilmekte ve niteliklerine uygun açık işlere yerleştirilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca, bu kişilerin İŞKUR tarafından sunulan danışmanlık hizmetleriyle meslek kurslarına yönlendirilmesiyle meslek edinmeleri sağlanarak nitelikli işgücüne dâhil edilmelerinin ve işe yerleştirilmelerinin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

İstihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engellemek işgücü piyasasına uyumlarını sağlamak amacıyla toplum yararına

programlar (TYP) düzenlemektedir. 2013 yılında toplam 4.722 program gerçekleştirilmiş olup, bu programlardan 141.925 kişisi erkek, 55.257 kişisi de kadın olmak üzere toplam 197.182 kişi yararlanmıştır. 2014 yılı Mart ayı itibarıyla 2.170 toplum yararına program düzenlenmiş 119.630 kişi yararlandırılmıştır.

Türkiye İş Kurumu tarafından istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, iş deneyimlerini artırmalarına ve kendi işlerini kurmalarına, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere aktif işgücü hizmetleri kapsamında mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları, girişimcilik eğitim programları, iş ve meslek danışmanlığı faaliyetleri ve diğer kurs, program, proje ve özel uygulamalar düzenlenmektedir.

Kuruma kayıtlıların; iş planına dayalı iş kurma ve yönetme hususlarında eğitilmesi, iş planlarını oluşturmaları, KOSGEB ve benzeri finansman kaynaklarına erişimlerini kolaylaştırması için Girişimcilik Eğitim Programları düzenlenmiştir. Bu kapsamda 2014 Mart ayı itibarıyla, 1.697 katılımcıyla 61 program düzenlenmiştir. İşgücü piyasasında arz talep uyumsuzluklarından kaynaklanan işsizliğe çözüm getirmek amacıyla “Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM) Projesi” 2010 yılında İŞKUR, TOBB, MEB ve TOBB ETU arasında başlatılmıştır. 2014 Mart ayı itibarıyla açılan 397 kurs/programa 5.990 kursiyer katılmıştır.

Yerel düzeyde faaliyet gösteren sosyal taraflar, yerel yönetimler, üniversiteler, ilgili diğer kurum ve kuruluşlar ile çalışma hayatına yeni atılacak olan eğitimli/nitelikli gençleri buluşturarak gençlerin sektörler ve firmalar hakkında bilgi sahibi olmasına ve iş bulmasına aracılık etmek, düzenlenecek etkinlikler vasıtasıyla öğrencilerin kariyer planlamalarına yardımcı olmak, aynı zamanda kurum ve kuruluşların nitelikli işgücüne erişimini kolaylaştırmak amacıyla Türkiye genelinde istihdam fuarları ve kariyer günleri düzenlenmektedir.

İŞKUR’un daha fazla vatandaşımıza, daha yaygın ve vatandaşa yakın noktadan hizmet sunabilmesi amacıyla İŞKUR hizmet noktaları oluşturulmuştur.

İŞKUR tarafından gençlerin istihdam sorunlarıyla mücadele edebilmek amacıyla 2010-2013 yılları arasında “Genç İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu” uygulanmıştır. Operasyon ile 15-29 yaş aralığındaki gençlerin işgücü piyasasına girişleri desteklenmiştir.

Ayrıca Genç İstihdamının Desteklenmesi Operasyonunun devamı niteliğinde olan “Sektörel Yatırım Alanlarında Genç İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu” ile işgücü piyasasının tarafları arasında koordinasyonu sağlanarak gençlerin istihdam edilebilirliğinin artırılması hedeflenmektedir.

2002-2013 yılları arasında işsizlik ödeneği hak edenlere yapılan ödeme miktarları aşağıda yer almaktadır.

Yıl	Ödeme Miktarı (Bin TL)	Yıl	Ödeme Miktarı (Bin TL)
2002	46.815	2008	517.054
2003	125.978	2009	1.114.275
2004	199.890	2010	807.412
2005	270.072	2011	791.051
2006	316.989	2012	966.185
2007	351.906	2013	1.272.487

Fon kaynakları, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 53’üncü maddesinde hüküm altına alınan gider kalemlerinde kullanılmıştır. Kanunda öngörülen giderler dışında herhangi bir kuruma, kuruluşa aktarım yapılması söz konusu değildir.

Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre 2014/03 dönemine göre işten ayrılan sigortalı sayısı kamuda 749.742, özel sektörde 585.837 olmak üzere toplam 1.335.579 kişi olup, işten

çıkış nedenleri ve 2013-2014 yıllarında aylar itibarıyla işten çıkarılan sigortalı sayısı aşağıda gösterilmiştir.

2013-2014 Yıllarında Aylar İtibarıyla İşten Çıkarılan Sigortalı Sayısı

Yıl/Dönem	Kişi Sayısı	Yıl/Dönem	Kişi Sayısı
2013/01	118.141	2013/09	124.287
2013/02	100.205	2013/10	113.672
2013/03	109.742	2013/11	121.719
2013/04	106.720	2013/12	146.622
2013/05	115.363	2014/01	128.307
2013/06	126.540	2014/02	111.548
2013/07	123.766	2014/03	120.194
2013/08	112.410		

İşten Çıkış Nedenleri

Çıkış Nedeni	Çıkış Nedeni Açıklama
0	AKTİF SIGORTALI
1	Deneme süreli iş sözleşmesinin işverence feshi
2	Deneme süreli iş sözleşmesinin işçi tarafından feshi
3	Belirsiz süreli iş sözleşmesinin işçi tarafından feshi
4	Belirsiz süreli iş sözleşmesinin işverence feshi
5	Belirli süreli iş sözleşmesinin sona ermesi
6	İş sözleşmesinin haklı nedenlerle işçi tarafından feshi
7	İş sözleşmesinin haklı nedenlerle işverence feshi
8	Emeklilik (yaşlılık) veya toptan ödeme nedeniyle
9	Malulen emeklilik nedeniyle
10	Ölüm
11	İş kazası sonucu ölüm
12	Askerlik
13	Kadın İşçinin Evlenmesi
14	Emeklilik için yaş dışında diğer şartları tamamlanması
15	Toplu işçi çıkarma
16	Nakil
17	İşyerinin kapanması
18	İşin sona ermesi
19	Mevsim bitimi
20	Kampanya bitimi
21	Statü değişikliği
22	Diğer nedenler
23	İşçi tarafından zorunlu nedenle fesih
24	İşçi tarafından sağlık nedeniyle fesih
25	İşçi tarafından işverenin ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı davranışları nedeniyle fesih
26	Disiplin kurulu kararı ile fesih
27	İşveren tarafından zorlayıcı nedenlerle ve tutukluluk nedeniyle fesih
28	İşveren tarafından sağlık nedeni ile fesih
29	İşveren tarafından işçinin ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı davranışları nedeniyle fesih
30	Vize süre bitimi/iş akdinin askıya alınması halinde
31	Borçlar Kan., Sendikalar Kan., Grev ve Lokavt Kan. kapsamında kendi iş kusuru dışında
32	4046 sayılı Kanunun 21'nci maddesine göre özelleştirme nedeniyle fesih
33	Gazeteci tarafından sözleşmenin feshi
34	İşyerinin devri işin veya işyerinin niteliğinin değişmesi nedenleri ile fesih
35	Belirsiz süreli iş sözleşmesinin haklı nedenlerle feshi
35	Belirli süreli iş sözleşmesinin haklı nedenlerle feshi
35	6495 sayılı Kanun nedeniyle devlet memurluğuna geçiş
99	Belirsiz süreli iş sözleşmesinin haklı nedenlerle feshi (35 2-7-2010)

03.05.2004 tarihli ve 2004/7898 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan esaslar ile 1992 yılından itibaren özelleştirme işlemleri sebebiyle iş akitleri fesh edilerek işsiz kalanlar ile bu kararı müteakip işsiz kalacak işçilerin kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmeleri amacıyla söz konusu personelin kamu kurumlarında 657 sayılı Kanunun 4/C maddesine göre geçici personel olarak atanmalarına imkan sağlanmıştır. Geçici personel her halükarda bir mali yılda 10 ayı geçmeyecek şekilde istihdam edilmekte iken, söz konusu süre önce bir mali yılda 11 aya, 2013 yılında ise 11 ay 28 güne çıkarılmıştır. 2013 yılında geçici personele fazla çalışma ücreti verilmeye başlanmış olup 2014 yılında yapılan değişiklikle ise aile yardımı ödeneği verilmektedir. Yine 2014 yılında geçici personelin ücretlerinde yaklaşık % 40 oranında iyileştirme yapılmıştır.

Bunların yanında devletimizin imkanları çerçevesinde geçici personelin şartlarında iyileştirmeye dönük çalışmalarımız devam etmektedir.